

עניינו

נברת

הרב בנימין שפירא שליט"א רב הישוב עמקא מועצה אזורית מטה אשר

אתה היית המוציא והמביא את ישראל

מהותו של תלמיד חכם

תנן בסנהדרין (צ' ע"א) שלושה מלכים אין להם חלק לעולם הבא, ירבעם אחאב ומנשה. מספרת הגמרא שם (ק"ב ע"ב), רב אשי סיים את הפרק והגיע לעניין שלושה מלכים, אמר, למחר נדרוש בחברינו. [ופירש רש"י שהיו תלמידי חכמים כמותנו, ואין להם חלק לעולם

לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו

הבא]. בא מנשה לרב אשי בחלום ואמר לו, וכי אני חבר שלך או של אביך. שאל אותו מנשה, מהיכן בוצעים את הפת בשעת ברכת המוציא. אמר לו, איני יודע. אמר לו מנשה, אינך יודע מהיכן בוצעים את הפת ואתה קורא לי חבר שלך. אמר לו, למד אותי מהיכן בוצעים, ולמחר אדרוש זאת בשמך בבית המדרש. אמר לו מנשה, בוצעים את הפת מהיכן שקרמו פניה בתנור. אמר לו, מאחר שאתה כה חכם, מדוע עבדת עבודה זרה. אמר לו מנשה, לוי היית בזמני, היית מרים את שלוי גלימתך ורץ אחרי לעבוד עבודה זרה, מפני שאז היה שולט יצר הרע של עבודה זרה.

ויש להקשות מדוע בתחילה קרא רב אשי למנשה חבר, ולבסוף קרא לו חכם. ועוד, מדוע בחר מנשה דוקא את השאלה הזאת מהיכן בוצעים את הפת.

וליישב זאת, נקדים דברי הרב משנה ברורה (סימן קס"ז ס"ק א') וזה לשונו, בוצע לכבוד

עינינו

נבת

הברכה במקום שנאפה היטב וכו', יעויין שם. מכאן למדנו יסוד גדול, כי גם כאשר האדם מודה להקב"ה ומברך המוציא לחם מן הארץ, עליו לכבד את הברכה על ידי שהוא בוצע את הפת במקום שנאפתה היטב. האדם המכבד את הברכה, הרי הוא שמח במצות ה' ומתבונן במה שהוא עושה, ואינו עושה את המצוה רק כדי להיפטר ממנה כמצות אנשים מלומדה.

ולפי זה מובן מדוע בחר מנשה דווקא את השאלה הזאת. כי רק אדם השמח במצות ה' ומתבונן בה, עושה אותה בשלימות. מנשה רצה לבדוק את רב אשי ולראות האם הוא תלמיד חכם ומתבונן בעשיית המצוות. ואם לאו, כיצד יכול הוא לקרוא לו חבר. כמו כן רב אשי, בתחילה סבור היה כי מנשה הוא רק בגדר חבר, דהיינו תלמיד חכם כמותו. אבל לאחר שראה כי הוא מתבונן בעשיית המצוות, קרא לו חכם. למדנו מהסוגיה הזאת שכל המהות של תלמיד חכם זו התבוננות במעשי המצוות ורצון ה'.

קשה לדבר על היום המר והנמהר, יום ג' במרחשון תשע"ד, בו כבו המאורות ונסתלק הארי הגדול, מורינו ורבינו עטרת ראשינו רבי עובדיה יוסף זצוקלל"ה. קול ברמה נשמע, וכל עין דמוע תדמע, הקרובים והרחוקים, כי נצחו אראלים את המצוקים, קשה סילוקם של צדיקים.

שמעו שמוע אלי ואכלו טוב ותתענג בדשן נפשכם

מי לנו מתבונן גדול כמורינו הרב זצ"ל, אשר כל מהותו וחשקו היו לראות את עם ישראל עושים רצון ה'.

את שמו של מרן זצ"ל שמעתי בפעם הראשונה בימי חרפי, מפי אבא מארי הרב חסן מליחי (ששון שפירא) זצ"ל, שסיפר לנו אודות שקידתו והיקפו האדיר בתורה.

קכח

עינינו

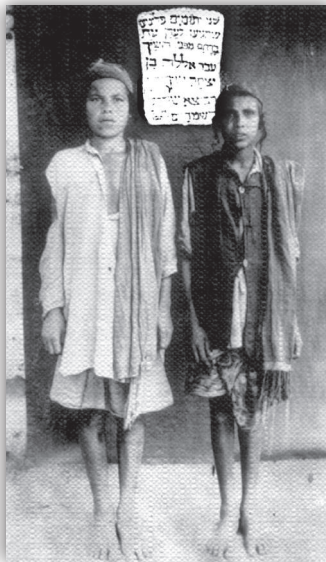
נבת

בתימן שימש אבי זצ"ל כאב בית הדין בישוב צומרה הסמוך לעיר ירים, והיה אחראי מטעם המלכות על גביית המסים. פעל רבות להצלת יתומים. בתימן היתה גזירה קשה מהמלכות, שכל יתום או יתומה קטנים חייבים להתאסלם. אבי זצ"ל היה מחתן את

בניך ובנותיך נתונים לעם אחר ועיניך רואות ואין לאל ידך

יש שנעשה הדבר על ידי הברחת הילדים למקום מבטחים, בדרך כלל לעיר הבירה צנעא, שם נתערבו בתוך הקהילה הגדולה, ובהמשך הועברו אל מחוץ לגבולות מחוזות הגזרה, או שהועלו לארץ ישראל, ויש שהצלתם של הילדים נעשתה על ידי השאתם לאלתר, שבכך סרה מעליהם הגזרה. לכל העניין ראה באריכות בספר איש ימיני כרך ג' עמ' תר"ו-תרכ"ו ובמקורות הרבים שצויינו שם בהערות.

גויי תימן הרשעים והאכזרים, בעיקר בני הכת הזיידית הקנאית, נקטו כי חובתם הדתית לחטוף כל ילד או ילדה יהודי שנתייתם מהוריו, ולגדלו כמוסלמי. המרת דתו של הילד, שתמיד התנגד לכך בהחלט ובתוקף, נעשתה בכפייה באלימות ובאכזריות. זו היתה הגזרה הקשה והנוראה ביותר עבור יהודי תימן, בארץ גלותם ענים ושעבודם. הרבנים ומנהיגי הצבור, מסרו ממונם גופם ונפשם להצלת היתומים משמד.

יתום ויתומה שהושאו בילדותם לצורך מילוטם מגזרת היתומים. נראה שהבת מבוגרת מהבן

הכתובת בשלט: שני יתומים פליטים שהגיעו לעדן עת ברחם מפני השיך עבד אללה בן יצחק שיך הביצא שדרש לשמדם. אדר ב' תש"ו

יתומים נמלטים לאחר שהוסרו מהם סימני יהדות, ושמלתם לעורם מפחד האיסלום

קכט

עניינו

נבת

היתומים הקטנים, כדי שיחשבו שהם כבר גדולים והגזירה לא חלה עליהם. הוא נתפש על כך וישב בבית הכלא. [לתולדותיו ראה באנציקלופדיה לחכמי תימן ח"א עמ' 632].

בשנת ה'תש"י עלינו לארץ ישראל, במסגרת מבצע מרבד הקסמים, והתגוררנו בישוב עמקא שבצפון הארץ. כיון שביקשו מאבי זצ"ל לעמוד בראש הקהילה, העתיק את מקום מגוריו למושבה תל מונד, כי ברוב ענותנותו סלד מן השררה ומכל הדומה לה.

בשנת ה'תשט"ז, כאשר ראה אבי זצ"ל את העם כצאן אשר אין להם רועה, ואפילו בית כנסת לא היה להם, ביקש מבני המושבה שיבואו להתפלל בביתו. לאחר שחסך מכספו ומלחמו שבא לו מיגיעת כפיו, הוציא לפועל את אשר חשקה נפשו ובנה את בית הכנסת תהילות ישראל, ללא שום תמיכה מצד גורם ממשלתי או אחר. הדריך את קהל עדתו בתורה וביראת שמים טהורה, השכין שלום בין איש לאשתו ולא החזיק טיבותא לנפשיה. בלא פחד ומורא עמד בפרץ נגד ההולכים שלא בדרך התורה, וקיים בעצמו מקרא שכתוב לא תגורו מפני איש (דברים א' י"ז). בית הכנסת היה למגדל אור במושבה, עד היום הזה.

לאחר זמן התקין אבי זצ"ל מערכת אזעקה בבית הכנסת, להגנה מפני אינשי דלא מעלי, ובפרט שבית הכנסת היה בבת עינו. היה לו ספק אודות מערכת האזעקה בשבת, וכיון שלא נתברר לו הדין שלח את שאלתו לירושלים, אל מרן זצ"ל. אני שהייתי אז צעיר לימים, לא שמעתי את שמו של מרן זצ"ל, עד אשר אבי זצ"ל סיפר כי לאחר עלייתם לארץ ישראל היה נוסע לירושלים ושומע שיעורים מפי מרן זצ"ל, במשך תקופה ארוכה, והיה מתפעל מאד מגודל שקידתו, מרוחב ידיעותיו ומעומק עיונו בתורה. לאחר זמן קיבל אבי זצ"ל ממרן זצ"ל תשובה מחכימה, כדרכו בקודש, שתחילת דבריו בביאור סוגית הגמרא ושיטות הראשונים, עד דברי האחרונים ופסק ההלכה, אף שהיה טרוד בענייני הרבנות הראשית. לצערנו, תשובת מרן זצ"ל אבדה מאתנו, יחד עם רוב כתביו של אבי זצ"ל.

חבל על דאבדין ולא משתכחין. מי יתן לנו תמורתו, מי יתן לנו חליפתו. אולם נחמתנו כי השאיר אחריו את דברי תורתו, דמבדרן בי מדרשא. זכותו תעמוד לנו, שיתקיים בנו מאמר הכתוב בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעיה מעל כל פנים (ישעיה כ"ה ח'), ולא נוסף לדאבה עוד.

